

KULTUR

Verdensberømt dansk videokunstner laver museum om til sci-fi-planteskole

Jesper Just har omdannet Gammel Holtegaard til en 'postapokalyptisk' planteskole med blinkende lilla skærme med gennemsigtige kroppe og planter, der vokser i et sindrigt system.

KUNST INTERVIEW

EMIL BERGLÖV

Ordet postapokalyptisk er det, kunstneren Jesper Just selv bruger, når han skal beskrive følelsen af sin totalinstallation 'Seminarium'.

Det går fint i spænd med stemningen på kunstmuseet Gammel Holtegaard en uge inden åbningen af kunstnerens udstilling. Ordet kaotisk vil nok være det mest dækkende.

I samtlige udstillingsrum går medarbejdere rundt og forsøger at få Justs vi-

sion til at materialisere sig. Just selv viser roligt rundt i det, der i fredags åbnede som en færdig udstilling, men som på dette tidspunkt i processen var meget langt fra.

Han ligner en skolelærer af den joviale støbning, Jesper Just. Fuldskægget, med tunge sorte briller og blå sweater.

Uprætentøs og upralende.

Det kan den 46-årige kunstner også til-lade sig. Han behøver ikke at puste sig selv og sin betydning op. Han deler galleri med andre verdensstjerner som Sophie Calle, Pierre Soulages og Maurizio Cattelan i Paris, er repræsenteret på museer som MoMA og Guggenheim i New York, Louisiana i Danmark og Tate Modern i London.

Jesper Just er i al stilfærdighed en verdensstjerne med dansk pas. Han har for en kunstner passende adresser i både Berlin og New York.

Nu er han altså i Holte, hvor hans første soloudstilling i Danmarks skal vises, siden han for nogle år siden udstillede på Charlottenborg i København.

'Seminarium' står der øverst på en tekst, der hænger ved indgangen til udstillingen.

Den består af en række fotokopier, der er klæbet op. En midlertidig ting, ligesom det meste andet på udstillingen indtil videre.

Vi går ind i museumsbutikken, hvor der er ro og kaffe, så Just kan fortælle om

sin udstilling, der tilfældigt - og heldigt - var sat til at åbne, to dage efter at museerne igen kunne lukke publikum ind.

Vi lægger ud med huset, vi er i.

»Jeg tager altid ud og ser det sted, jeg skal udstille, inden jeg laver værkerne. Udgangspunktet er altid et rum eller et sted«, siger Jesper Just.

Moderigtig barokhave

Gammel Holtegaard er et gammelt landsted, arkitekten Lauritz de Thurah tegnede til sig selv i midten af 1700-tallet. Arkitekten, der gjorde sig i slotte, kirker og herregårde, fik gården bygget efter alle kunstens regler og med en for den tid moderigtig barokhave uden for vinduerne. Barokhaven, der var inspireret af haven fra solkongens slot i Versailles, er skabt ud fra den tanke, at eftersom kongen var udvalgt af Gud, var han også så tæt på skaberen, at han var i sin gode ret til at modellere og tilrette naturen efter forgodtbefindende.

Netop haven - og menneskets fascination af at bearbejde naturen - er en del af Justs inspiration til udstillingen, siger han.

Barokhaven består af planter, der er så bearbejdet af menneskehånd, at haven næsten mister sin naturlighed. Det samme gælder kunstnerens totalinstallation, hvor mennesker, maskiner og planter glider over i hinanden og smelter sammen i et hele.

Vi har bevæget os roligt i samme retning rundt i udstillingen, som museums-gæsterne kommer til.

»Videerne forestiller forskellige dansere, der strækker sig, og planterne kommer til at strække sig ind mod skærmene, som kommer til at fungere som det lys, der bidrager til planternes fotosyntese«, siger han.

Udstillingen består af en række videoværker, der kører på fladskærme, som er formet som halvt opslåede bøger. Videoerne har et lilla skær og forestiller kroppe, der vrider sig i forskellige positioner. Det er stærke, smukke kroppe, let gennemsigtige og umenneskelige på grund af det in-

frarøde lys.

Mens Just forklarer, går vi gennem det første lokale. En pumpestation, hvor der fra en stor cylinder højt hævet over jorden skal pumpes vand rundt i slanger til glasvaser med planter i udstillingen. Det er »udstillingens maskinrum«.

Man kommer så at sige lidt ind på bagsiden af udstillingen, og det er med vilje. I det hele taget er der frit kig til i hundredvis af meter ledning, bagsider af skærme og blotlagt elektronik.

»Man kan gå rundt om tingene, se det hele, også bagsiderne, og beskueren bliver en del af værket, som når man kan for eksempel kan se en halv krop bag en af skærmene«, siger Jesper Just.

Udstillingens skærme er af samme slags, som bliver brugt til store lysreklamer i det offentlige rum. De er bare sat sammen på andre måder, hacket. Kunstneren forestiller sig en »postapokalyptisk verden«, hvor reklamesamfundets lokkemad er brudt ned i brokker, som nu fungerer som plantelys for alle de planter, som udstillingen består af.

»Jeg er fascineret af, at planterne får en pixeleret kant, når de bliver lyst op af skærmene. De får en digital dimension. Og planterne søger ind mod skærmens lys, ligesom kroppene på skærmene bøjer sig ud mod planternes«, siger han.

Jesper Just er billedkunstner, men på et bredere plan også en slags instruktør el-

ler dirigent. Hans værker er store produktioner, der involverer en række forskellige medier og kræver et helt hold af samarbejdspartnere. I dette tilfælde glaspu-

stere, smede, samlere af vilde urter, en komponist, balletdansere, en masse teknisk personale og en ekspert i botanik.

Sammen tager de et museum og omdanner det til ét samlet udtryk, en følelse, under Justs orkestrering.

Og er instruktionen god, skulle Jesper Just gerne ende med, at publikum får oplevelsen af et komplet værk, der omslutter dem. En totalinstallation, der transformerer den gamle gård i Holte til et helt andet sted. Et poetisk sted, hvor det organiske og det digitale smelter sammen, og hvor vores hjerner gerne må spadserer ud ad vejskær, der får os til at overveje vores eget forhold til naturen, naturlighed, naturligheden i det digitale og forholdet mellem natur og teknik.

På vinduerne ud mod haven er der sat mørk film op, så det lilla lys kan fylde rummene helt op, men det er stadig muligt at se ud på den anden side, hvor den barokke have sender hilser ind til planteskolen i udstillingslokalerne.

»Jesper Just er billedkunstner, men på et bredere plan også en slags instruktør el-

■ Kunstneren Jesper Just i sin endnu uafærdige totalinstallation 'Seminarium'.

Foto: Jacob Ehrbahn

ler dirigeret. Hans værker er store produktioner, der involverer en række forskellige medier og kræver et helt hold af samarbejdspartnere. I dette tilfælde glaspu-

stere, smede, samlere af vilde urter, en komponist, balletdansere, en masse teknisk personale og en ekspert i botanik.

Sammen tager de et museum og omdanner det til ét samlet udtryk, en følelse, under Justs orkestrering.

Og er instruktionen god, skulle Jesper Just gerne ende med, at publikum får oplevelsen af et komplet værk, der omslutter dem. En totalinstallation, der transformerer den gamle gård i Holte til et helt andet sted. Et poetisk sted, hvor det organiske og det digitale smelter sammen, og hvor vores hjerner gerne må spadserer ud ad vejskær, der får os til at overveje vores eget forhold til naturen, naturlighed, naturligheden i det digitale og forholdet mellem natur og teknik.

På vinduerne ud mod haven er der sat mørk film op, så det lilla lys kan fylde rummene helt op, men det er stadig muligt at se ud på den anden side, hvor den barokke have sender hilser ind til planteskolen i udstillingslokalerne.

Fortsættes side 3

DBU & Danmarks Underholdningsorkester

PRÆSENTERER

Fodboldfeber. Klassisk musik. Fællesskab.

DEN RØDHVIDE KONCERT

Danmarks Underholdningsorkester

22. MAJ Musikhuset Aarhus | 23. MAJ MCH Herning Kongrescenter | 29. MAJ Sønderjyllandshallen, Aabenraa | 30. MAJ DR Koncerthuset, København | 5. JUNI Aalborg Kongres & Kultur Center

Billetter og information underholdningsorkester.dk

5.000 gik til koncert. 6 blev smittet. Her er, hvad vi kan lære af Barcelona-forsøg

En af lægerne bag koncertforsøg i Barcelona siger, at kviktestes er vejen frem, og at inddeling af publikum i små sektioner ikke reducerer smitterisikoen.

CORONAKRISE INTERVIEW

LARS ERIKSEN

Da 5.000 gæster krammede, sang og svævede til en koncert i Barcelona i sidste måned, stod lægen Josep Maria Llibre i midten og observerede det hele.

Nu er han klar med resultaterne af det testforsøg, som skal vise, i hvilket omfang store koncerter fremover udgør en smitterisiko.

»Vi kan bevise, at denne koncert ikke var en supersprederbegivenhed, og der var ikke nogen forhøjet risiko for coronasmitte«, siger Josep Maria Llibre i telefonen fra Barcelona.

»Vi er meget glade for resultatet«, siger lægen, der er specialist i infektionssygdomme.

Resultatet kommer ugen efter, at en ekspertgruppe herhjemme kom med anbefalinger til, hvordan store musikbegivenheder vil kunne gennemføres i løbet af sommeren. Forslagene har vakt bekymring i branchen, som har svært ved at tro på, at store events kan gennemføres, hvis politikerne følger anbefalingerne.

Organisationen Dansk Live, som repræsenterer spillesteder og festivaler, har blandt andet foreslået, at man sætter gang i flere koncertforsøg.

Koncerten med bandet Love of Lesbian foregik i Barcelonas Palau Sant Jordi-arena i marts. Alle gæster fik foretaget en an-

Alle blandt publikum var blevet antigenestet i løbet af dagen, og brug af mundbind var obligatorisk, men ellers var Love of Lesbian-koncerten som en helt almindelig rockkoncert.
Foto: Festivals per la Cultura Segura

tigentest i løbet af dagen. Publikum bar mundbind og var inddelt i tre zoner, men ellers var der ingen afstandskrav.

Deltageres sundhedsdata blev observeret i ugerne efter koncerten, og 6 er testet positiv, fortæller Josep Maria Llibre. Af samtaler fremgik det, at de smittede ikke havde stået i nærheden af hinanden under koncerten, og ingen af deres venner, som var til koncerten, var blevet smittet.

Desuden er 4 af dem sandsynligvis blevet smittet, fordi de har været nære kontakter til personer, som er blevet smittet

uden for koncertsammenhængen, siger Josep Maria Llibre.

4.592 af koncertgæsterne gav tilladelse til, at deres sundhedsoplysninger blev delt, og ifølge arrangørernes opgørelse giver det en smitterate blandt koncertgæsterne på 130 per 100.000. Det tal er halvt så stort som den tilsvarende smitterate i Barcelona i samme periode, når man justerer for alder, viser deres opgørelse.

Tester for smittebærere

Koncerten fulgte op på et tidligere forsøg, som blev lavet i december med 500 gæster på spillestedet Sala Apolo i Barcelona.

»Det her er det andet studie, hvor vi har vist, at hvis man screener med antigen-test, bruger værnemidler og har god ventilation indenfor, så er der ingen forøget smitterisiko«, siger Josep Maria Llibre.

I anbefalingerne fra den danske

ekspertgruppe lyder det blandt andet, at gæster til indendørs koncerter kan få adgang med en negativ antigen-test, som maksimalt er 24 timer gammel, eller med en negativ PCR-test, som er foretaget inden for 72 timer.

Josep Maria Llibre mener ikke, at en PCR-test kan bruges til noget, når det gælder koncerter.

»Det, vi tester for, er ikke, om folk har været smittet, men om folk er potentielle smittebærere. Man er kun smittebærer i syv-otte dage, og en antigen-test er bedre end en PCR-test til at fange disse dage. En PCR-test kan vise et positivt resultat i op til mere end en måned, og på det tidspunkt smitter personen ikke længere«, siger Josep Maria Llibre.

Det var ifølge Josep Maria Llibre de catalanske myndigheder, der krævede, at publikum var delt ind i zoner på henholds-

vis 2.000 og 1.000 gæster. I Danmark er anbefalingerne ved indendørs koncerter, at det maksimale antal stående gæster i en zone er 300 med et arealkrav på 4 kvadratmeter per person.

Josep Maria Llibre medgiver, at det er en god idé at dele folk op, når de skal i baren og på toilettet, for at undgå kødannelse, men ellers er zonerne ikke med til at mindske smittefaren under koncerten, siger han.

»En vigtig pointe i det her studie er, at folk kunne synge, danse og kramme. Der var ingen afstandskrav mellem gæsterne, og jeg mener ikke, at det på den måde er vigtigt at dele dem ind i zoner.«
Et dansk spillested må ifølge anbefalingerne højst have 3.000 stående gæster. Til koncerten i Barcelona brugte man spillestedets fulde kapacitet til ståpladser, 5.000, og ifølge Josep Maria Llibre handler det ikke om at fastlægge et bestemt tilskuerantal. Det handler om, at der er god luftkvalitet i salen. Jo bedre ventilation, jo flere mennesker kan man samle.

Flere brød i gråd
Ifølge Josep Maria Llibre er koncertforsøgene vigtige for at vise politikerne, hvilke konsekvenser en åbning af spillesteder og festivaler faktisk har.
I Catalonien har man aflyst store festivaler som Primavera og Sónar, og der er stadig lang vej igen, når det gælder den politiske forhandling.

»Vores regering er meget konservativ. Vi er mødtes med den flere gange, og den lytter til os, men det er et politisk spørgsmål, og man ser på, hvad EU og andre lande gør. Der er et stort pres fra musikpromotorerne og kulturverdenen. Det er vigtigt at sige, at da vi lavede det første forsøg

FAKTA

Barcelona-forsøget

Koncerten i Barcelona blev arrangeret som led i projektet Festivals per la Cultura Segura (Festivaler for sikker kultur) og med lægefaglige inputs fra specialister i infektionssygdomme. De næsten 5.000 koncertgæster blev placeret i tre afgrænsede sektioner på gulvet i Palau Sant Jordi-arenaen, hvor der også blev foretaget temperaturtests og sørget for, at publikum ankom i mindre hold.

Der var ingen afstandskrav, men samtlige deltagere blev bedt om at bære mundbind under hele koncerten.

Initiativet til forsøget er taget af en række festivaler, blandt andre Primavera Sound, Sónar og Vida.

i december, ville de lokale sundhedsmyndigheder ikke være med, men denne gang var de klar på at samarbejde.

Men hvad siger gæsterne? Kan det her blive en normal koncertoplevelse, eller er de statister i et forsøg?

»Jeg tror, at det her kan blive en normal oplevelse, især når flere er vaccineret og antigenests bliver nemmere at tage. Efter vores første forsøg sendte vi et spørgeskema ud til publikum, og folk fortalte, at de havde det, som om de var til en almindelig koncert. Og at de var klar på at gøre det igen.«

»Da jeg stod i midten af koncertsalen i marts, føltes det helt magisk. Forsangeren i bandet takkede alle og sagde til publikum, at nu kunne de resten af deres dage sige, at de var med til den koncert, der genåbnede kulturen efter pandemien.«

»På det tidspunkt var der flere, der græd.«

lars.eriksen@pol.dk

Verdensberømt ...

Fortsat fra forsiden

»Det er i bund og grund det, det er. En planteskole.«

»Ordet semen kommer fra latin og betyder sæd. Som i frø. Derfor hedder udstillingen 'Seminarium'. Jeg er meget interesseret i ideen om kultivering, og ved at fjerne jorden om rødderne på planterne og lade dem vokse direkte i vandet i vaserne har vi på en måde kultiveret dem«, siger Jesper Just.

Det er første gang, han arbejder med den såkaldte antropocæne tidsalder, ideen om en geologisk tidsalder påvirket af menneskets handlinger, men ideen om menneskets forhold til det teknologiske er et tilbagevendende emne hos kunstneren. Især teori om cyborger, altså sammenvoksningen af menneske og maskine, har fyldt i Justs værk i de senere år. Ifølge Just udviser cyborgerne en masse af de

modsigelser, vores samfund i dag er præget af: mand eller kvinde, natur versus kultur, dyr og maskine. Cyborgeren er en optimeret menneskemaskine eller et maskinmenneske, om man vil, som overskrider disse dikotomier eller helt udvisker grænserne.

Kørvel og ricin

I det første lokale efter pumpestationen hænger en skærm i loftet. På skærmen bevæger en hånd sig, den er gennemsigtig hvid, og skærmen gør rummet lille. Under den står en ricinplante, der er livsfarligt giftig. Videre i forløbet møder vi en lang række planter, gul brændenælde, kørvel – funktionelle planter, der enten kan spises eller fungere som lægemidler på den ene eller anden måde.

»Men som jo ikke gør det for at glæde os, de har bare deres funktioner for at overleve, fordi de ikke kan flytte sig. Det er

Videoværkerne kører på fladskærme, der er formet som halvt opslåede bøger. Foto: David Stjernholm

deres måde at overleve på. De er også lige glade med mit kunstværk eller med, at det er dansere, der er på skærmen. For planterne er der bare lys«, siger Just.

På skærmene vrider balletdanserne deres hyperoptimerede kroppe, så muskler-

ne fremstår spændte, en for en, og i det centrale udstillingsrum fremsiger en svævende kvinde på en stor skærm en mærkeligt opbrudt reklametekst for en eller anden form for kropsoptimerende produkt.

Skærmene og musikken – komponeret af August Rosenbaum – falder ud fra tid til anden.

Ikke voldsomt, men som en underliggende uro. »Glitches«, kalder Jesper Just det.

Små fejl i systemet, der gør, at alting »står og sitrer«.

Det understreger følelse af et system, der er flikket sammen af resterne af et kuldsejlet samfund. Vi går rundt om reklameskærmen og ind i en smal, aflang gang. Her er vinduerne ikke blændet, og naturen udenfor vælter nærmest påtrængende ind.

I det sidste rum ligger tre skærme på gulvet.

De ser mere forvredne ud i deres former end de første. Der mangler stykker af skærmene, og i hullerne står der vaser med planter i.

Kroppene vrider sig videre. Planterne læner sig stadig mod lyset. Men hvad betyder det så, kunne man nyfingent spørge. Og det gør jeg så.

»Det peger mere på noget, end det giver svar på noget«, siger Jesper Just.

Man er vel ikke kunstner for ingenting.

»For mig er de bedste værker dem, hvor man får noget ud af dem, uanset om man ser på dem i fem minutter eller i meget længere tid. Hvis man ofrer noget tid, skulle der gerne dukke nogle dybereliggende lag op, men

for at et værk er godt, skal alle kunne få en umiddelbar følelse af det«, siger han.

Vi åbner den sidste glasdør i udstillingsforløbet og kommer tilbage til start. Museumsbutikken, hvor der er blevet hængt planter op til salg, klar til publikums indtog. Dem tog apokalypsen ikke med sig, trods alt.

emil@pol.dk

FÅ 20% PLUSRABAT HOS WAWA BØRNETØJ

Få mere ud af dit abonnement med Politiken Plus Rabataftaler

Børnetøj der forener design, kvalitet og økologi.

WAWA's nye forårskollektion er inspireret af deres daglige yndlingsrutiner, de små vigtige favoritter og betydningen af at høre til. De har kaldt den No Place Like Home.

Log ind, læs mere og find rabatkoden på politiken.dk/plus/rabataftaler

POLITIKEN PLUS

Forbehold for trykfejl og udsolgt